

מְשַׁחֵק עַל הַמְגֵרֶשׁ עִם הַכִּיפָה עַל הַרֵאשׁ

דוד מ' פויכטונגר וצחי כהן*

תקציר

אורי אורבך (תש"כ-תשע"ה) שר וח"כ (הבית היהודי), שהגיע לפוליטיקה לאחר קריירה עיתונאית שנעה מן השוליים למרכז, בלט בפנים רבות של פעילותו, אולם התכונה שייחדה אותו מעל לכל, הייתה ההומור המשוחזר והמדויק באמצעותו הביע את דעותיו. דרך העיון בכתביו ונאומיו ננסה לפלס דרך באופן השימוש שלו בהומור בשתי תקופות חייו הציבוריים – העיתונאות והפוליטיקה – בצומת בו ניצב הדתי הנורמלי (כפי שראה את עצמו): בין מסורת ומודרנה, בין שמאל לימין, בין פרטיקולרי ואוניברסלי, בין מחוייבות הלכתית למחוייבות ציונית. נמייך את סוגי ההומור שמפעיל אורבך ונראה כיצד משמש עבורו ההומור כלי לביסוס הלוגיקה שבטענותיו וכלי ניגוח לפירוק טענות יריביו. ההומור היה עבור אורבך ממייס הגבולות וכרטיס המעבר כאחד. ההומור בו הביע את עצמו תוך שהוא מלהטט בין פסוקים, מקורות, שירה עברית וסלנג עכשווי, טען ללא מילים לישראליותו ולנורמליותו, ובכך תיקף את הטענות העיקריות והערכיות שהעלו נאומיו.

* ד"ר דוד מ' פויכטונגר, ראש החוג לאזרחות במכללה האקדמית הרצוג. מלמד בחוג למדע המדינה באוניברסיטה העברית ובתיכון הדתי, הרטמן בירושלים. dudif@herzog.ac.il
ד"ר צחי כהן, מלמד בחוג לספרות במכללה האקדמית הרצוג, ועומד בראש התוכנית ליהדות בקמפוס ירושלים של הקריה האקדמית אונו. evic41@gmail.com